

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ДЕЯКИХ ЗАХОДІВ УДОСКОНАЛЕННЯ РІВНЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ЯК ГОЛОВНОГО ЧИННИКА УСПІШНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПРАЦІВНИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Бурангулов А. В.

У даній науковій статті визначаються сутність, особливості та характерні риси професіоналізму працівника Національної поліції України. Акцентується увага на деяких заходах удосконалення рівня професіоналізму як головного чинника успішної діяльності майбутнього працівника Національної поліції України щодо захисту прав та свобод громадян.

Ключові слова: поліцейський, професіоналізм, Національна поліція України, професійні якості, професійна підготовка, службова підготовка, професійні знання.

В данной научной статье определяются сущность, особенности и характерные черты профессионализма работника Национальной полиции Украины. Акцентируется внимание на некоторых мероприятиях совершенствования уровня профессионализма как главного фактора успешной деятельности будущего работника Национальной полиции Украины по защите прав и свобод граждан.

Ключевые слова: полицейский, профессионализм, Национальная полиция Украины, профессиональные качества, профессиональная подготовка, служебная подготовка, профессиональные знания.

The following tasks are assigned to the employee of National police of Ukraine: ensuring public safety and order; protection of the rights and freedoms of the person, and also interests of society and state; crime counteraction; assistance to persons who of the personal, economic, social reasons or owing to emergency situations need such help.

The qualitative solution of the specified tasks is assigned only to highly qualified specialists who have the corresponding knowledge, skills of professional activity. Unfortunately, sharp requirement available of professional wardrobe trunks of National police of Ukraine is observed today. This position speaks to the following reasons as banal shortage of personnel, continuous outflow of professional shots, insufficient material security and social security of workers, weak level of skills of work, irrational use of personnel potential etc. Therefore the problem of professionalism of police officers has rather difficult character and deserves special attention

Also the attention is focused on actions of improvement of level of professionalism of future employee of National police of Ukraine. Treat such measures: existence of desire of the police officer grow professionally; studying of special literature, the thematic magazines connected with the police officer's profession; viewing of training video records; participation in various trainings, special seminars and an additional educational or practical training; communication and receiving councils from professionals; passing of advanced training courses; acquisition of English.

Key words: police officer, professionalism, National police of Ukraine, professional qualities, vocational training, office preparation, professional knowledge.

Постановка проблеми. Забезпечення публічної безпеки і порядку; охорона прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидія злочинності; надання в межах, визначених законом, послуг із допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги, – це вичерпний перелік завдань, які покладені законодавцем на працівника Національної поліції України [1, ст. 2].

Безумовно, якісне вирішення зазначених завдань покладається тільки на висококваліфікованих професіоналів, які мають відповідні знання, уміння та навички професійної діяльності – фізичні, розумові, психологічні, професійно-етичні та інші якості. На жаль, сьогодні спостерігається нагальна потреба в наявності професійних кадрів Національної поліції України. Дана позиція зумовлюється такими причинами, як банальний некомплект персоналу, постійний відтік професійних кадрів, недостатня матеріальна забезпеченість та соціальна захищеність працівників, слабкий рівень навичок роботи, нераціональне використання кадрового потенціалу тощо. Тому проблема визначення сутності та механізму формування та вдосконалення феномену професіоналізму тих, хто стоїть на варті захисту прав та свобод громадян, має досить складний характер і заслуговує особливої уваги [2, с. 282].

Виходячи із цього, метою даної статті є визначення сутності та особливостей поняття професіоналізму працівників Національної поліції України, а також звернення уваги на деякі заходи удосконалення рівня професіоналізму майбутніх правоохоронців України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти професіоналізму працівників правоохоронних органів України досліджувалися в працях великої кількості науковців. Серед останніх можна назвати М.І. Ануфрієва, О.М. Бандурку, В.П. Бакуменка, І.В. Банікевича, В.Л. Білоліпечького, В.С. Венедіктова, І.П. Голосніченка, О.П. Єгошина, Р.А. Калюжного, Ю.А. Кондратьєва, О.П. Коренєва, Ю.Ф. Кравченка, В.Л. Лапшина, К.П. Матюхіну, О.Є. Малиновського, В.С. Медведєва, О.М. Музича, В.М. Плішкіна, М.П. Пихтіна, О.В. Поволоцького, В.В. Посметного, О.В. Савельєва, В.О. Соболева.

Виклад основного матеріалу дослідження. Незважаючи на триваючі дискусії в наукових колах із приводу питання щодо тлумачення поняття професіоналізму, й досі серед науковців не вироблено єдиного погляду в цьому напрямі. На підтвердження цього наведемо запропоновані визначення професіоналізму деяких науковців. Так, у своєму дисертаційному дослідженні «Адміністративно-правові засади боротьби з корупцією» Р.М. Тучак пов'язує поняття професіоналізму безпосередньо з такими термінами, як «професія», «професіонал», «спеціальність», «кваліфікація» того чи іншого працівника. На думку науковця, професіонал – це той,

хто зробив яке-небудь заняття предметом своєї постійної діяльності; добрий фахівець своєї справи [3, с. 565].

У свою чергу, В.В. Посметний із приводу тлумачення поняття «професіоналізм в органах внутрішніх справ» пропонує розуміти останнє як здатність працівника органів внутрішніх справ, колективу працівників визначати найбільш ефективні шляхи та способи реалізації поставлених перед ними правоохоронних завдань у межах нормативно визначених повноважень [4, с. 183].

Разом із тим у підручнику Бандурки О.М. Бандурки «Партнерські взаємовідносини між населенням і міліцією» професіоналізм працівника правоохоронних органів визначається як: сукупність знань, умінь, навичок, що дозволяють виконувати відповідні професійні функції, а саме належний обсяг знань та інтелектуальний рівень; тривалий термін навчання й підготовки; відповідність функцій, що виконуються, системі загально-соціальних цінностей; адекватна мотивація, спрямована на досягнення кінцевої мети; бажання служити людям, охороняти й захищати їх життя та власність [5, с. 129].

У дисертаційному дослідженні Ю.Ф. Кравченка «Свобода як принцип демократичної правової держави» пропонується розуміти професіоналізм як відповідний набір та стан розвитку системи діяльнісних, професійно-ділових, комунікативних та особистісних якостей правоохоронців, що забезпечують ефективну професійну діяльність, які реалізуються в професійній культурі та етиці [2, с. 283].

Водночас у наукових дослідженнях І.В. Жданова підкреслюється, що професіоналізм – це не лише досягнення людиною високих професійних результатів, не лише висока продуктивність праці, а й обов'язково наявність його психологічних компонентів: внутрішнього ставлення людини до своєї праці, до професії, її психічних станів та якостей [6, с. 352]. Через це, на нашу думку, серед основних ознак професіоналізму майбутнього працівника Національної поліції України, крім професійних здібностей і вмінь, варто також розглядати професійну правосвідомість, професійну культуру та професійну освіту.

Із метою усунення прогалини з приводу відсутності єдиного визначення нами пропонується під поняттям професіоналізму працівників Національної поліції України розуміти здатність останніх ефективно виконувати покладені на них законодавцем завдання на належному рівні, базуючись на отриманих знаннях, вміннях, навичках та професійних якостях. Водночас для того, щоб у сучасних умовах майбутньому працівнику Національної поліції України стати справжнім професіоналом, він має бути всебічно розвиненим, обізнаним у багатьох сферах, відкритим до набуття нового досвіду, здатним інноваційно мислити.

Із приводу особистісних якостей, які мають бути в працівників Національної поліції України, важливо відмітити, що точного переліку таких якостей не існує. Проте, на нашу думку, до особистісних якостей відносяться: терпимість, толерантність, чутливість, доброзичливість, переконаність у необхідності служіння народу, безкорисливість, творчий склад розуму, самовладання, принципова вимогливість до себе та оточуючих тощо.

Підкреслимо, що підвищувати свій професіоналізм майбутній працівник Національної поліції України повинен упродовж усієї служби, адже сучасний

поліцейський – це одночасно правоохоронець, юрист, економіст, психолог, знавець основ соціології, втілювач правил етики та етикету тощо. Водночас здобуття та підвищення рівня діяльнісних та професійно-ділових якостей працівниками Національної поліції України передбачається шляхом проходження службової підготовки останніми. Дані позиції передбачено Наказом Міністерством внутрішніх справ України № 5 від 26 січня 2016 року, яким затверджено Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України. Відповідно до зазначеного нормативно-правового акту основними завданнями службової підготовки працівників Національної поліції України є [7, п. 5]:

1) підвищення рівня знань, умінь, навичок та професійних якостей поліцейських із метою забезпечення їх здатності до виконання завдань з охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічного (громадського) порядку та безпеки;

2) вивчення нормативно-правових актів, які регламентують діяльність Національної поліції України;

3) вдосконалення керівним складом органів (закладів, установ) поліції навичок управління поліцейськими.

Окрім вищезазначеного переліку, до заходів удосконалення рівня професіоналізму майбутнього поліцейського України вважаємо за доцільне віднести, по-перше, бажання останнього професійно зростати. По-друге, підвищити свій рівень професіоналізму майбутній поліцейський України може шляхом методичного та регулярного вивчення періодичної спеціальної літератури, тематичних журналів, пов'язаних із його професією, книг або статей щодо успішного просування по кар'єрних сходах, а також шляхом перегляду навчальних відеоматеріалів. Важливо також у цьому напрямі приймати участь у різноманітних тренінгах, спеціальних семінарах та додаткових навчальних або практичних заняттях. А також у разі нагоди не втрачати можливості спілкуватися, отримати пораду або перейняти досвід роботи від працівників-професіоналів.

По-третє, під час проходження курсів підвищення кваліфікації працівник поліції отримує інформацію щодо відкриття нових можливостей його професійного зростання; а також професійні знання та спеціальні навички, компетенції, які допоможуть співробітнику поліції в повсякденній роботі.

По-четверте, знання працівником Національної поліції України англійської мови надасть останньому можливість не лише спілкуватися з іноземними громадянами під час виконання службових обов'язків, але й читати технічну літературу щодо техніки, обладнання, комп'ютерних програм та додатків, що, безперечно, підвищить цінність поліцейського як професіонала.

Підводячи підсумок дослідженню питання щодо визначення деяких заходів удосконалення рівня професіоналізму як головного чинника успішної діяльності майбутнього працівника Національної поліції України, варто ще раз зацентувати увагу на тому, що на сьогодні відсутнє єдине визначення поняття професіоналізму працівників Національної поліції України. Із метою усунення цієї прогалини нами пропонується під поняттям професіоналізму працівників Національної поліції України розуміти здатність останніх ефективно виконувати покладені на них законодавцем завдання на належному рівні, базуючись на отриманих знаннях, вміннях, навичках та професійних якостях. Водночас для того, щоб у

сучасних умовах працівнику Національної поліції України стати справжнім професіоналом, він має бути всебічно розвиненим, обізнаним у багатьох сферах, відкритим до набуття нового досвіду, здатним інноваційно мислити. Адже виключно плідна та старанна праця є недостатньою умовою для професійного зростання поліцейського України. Підвищувати свій професіоналізм працівник Національної поліції України повинен упродовж усієї служби, тим більше, що це нескладно. Головне – щодня проявляти наполегливість в оволодінні новими навичками, вести облік своїх професійних досягнень та крок за кроком підвищувати свою особисту ефективність.

Література

1. Про Національну поліцію України: Закон України від 02.07.2015 року № 580-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
2. Кравченко Ю.Ф. Свобода як принцип демократичної правової держави: дис. докт. юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень». Харків, 2003. 403 с.

3. Тучак Р.М. Адміністративно-правові засади боротьби з корупцією: автореф. дис. канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право та процес; фінансове право; інформаційне право»; Харківський нац. ун-т внутр. справ. Х., 2007. 21 с.

4. Посметний В.В. Поняття професіоналізму працівників ОВС як визначальної категорії їх професійної підготовки. Форум права. 2007. № 2. С. 179-184.

5. Бандурка О.М. Партнерські взаємовідносини між населенням і міліцією: [підручник]. Х.: НУВС, 2003. 346 с.

6. Жданов І.В. Мотиваційна складова професіоналізму працівників органів внутрішніх справ. Вісник Національного університету внутрішніх справ. 2004. № 28. С. 351-356.

7. Положенням про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України № 5 від 26 січня 2016 року. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16/page?text=%EF%F0%EE%F4%E5%F1%B3%E9>.

Бурангулов А. В.,

*викладач кафедри тактико-спеціальної
та вогневої підготовки*

Одеського державного університету внутрішніх справ